

Observatoriulu ese de doue ori in septimana, Mercuria si Sambat'a.

Pretiuulu

pentru Sibiu pe 1 anu intregu 7 fl., pe 6 luni 3 fl. 50 cr., dusu la casa cu 1 fl. mai multu pe anu; — trimisu cu post'a in laintrulu monarchiei pe 1 anu intregu 8 fl., pe 6 luni 4 fl. — In strainatate pe 1 anu 10 fl. séu 22 franci, pe 6 luni 5 fl. séu 11 franci. — Numeri singuratici se dau câte cu 10 cr.

OBSERVATORIULU

Diariu politicu, national-economicu si literariu.

Anulu III.

Ori-ce inserate,

se platescu pe serie séu linia, cu litere merunte garmondu, la prim'a publicare câte 7 cr., la a dou'a si a trei'a câte 6 cr. v. a. si preste aceea 30 cr. de timbru la tesaurulu publicu.

Prenumeratiunile se potu face in modulu celu mai usioru prin assemnatiunile postei statului, adressate de a dreptulu la Redactiunea Diariului

„Observatoriulu“ in Sibiu.

Nr. 59.

— Sibiu, Mercuri 23/4 Augustu. —

1880.

Din Bucovin'a.

— Cernauti. Corispondentele nostru ajungendu la descrierea siedintiei dietale din 30 Juniu si ocupandu-se mai pe largu de starea scólei agromice, cum si de cea dela Radautiu, face o diversiune asupra „economiei fondului religionariu“, pe care o numesce „trista“, afla apoi, ca administratiunea rea s'ar trage „dela economiei cei straini, veniti din cine scie ce tieri“, si crede ca aceea ar fi multu mai buna, „candu aru fi deregatorii de legea orientala si candu aru fi ei romani, pentru-ca atunci aru avea tocma spusele inpregiurari óresicari inriuriri bune asupra loru, pentru-ca aru fi convinsi, ca odata cu perderea acelei averi s'ar perde si tota speranti'a bisericeii si a natiunei loru.“ Din acestea cause coresp. face apellu la cunoscutulu zelu alu escel. sale domnului mitropolitu dr. Silvestru Morariu, totu-odata la dnii dr. Zurcanoviciu consiliarii consistoriale si la bravulu dr. Zotta, dela carii astépta indreptarea multoru neajunsuri in afacerile eclesiastice, scolastice, economice. Fara a voi se pérda cineva unu singuru cuventu intru apararea deregatorilor straini, carii voru fi administrandu averile bisericeii bucovinene, o straina mirare a coprinsu de multu pe toti aceia, carii au afluatu nu numai despre acea administratiune, ci si ca insusi secretariulu fericitulu episcopu Hacman fusese intr'o serie de ani unu germanu rom.-catholicu (daca nu evreu catholisatu), care nu odata a sucitu nasulu la consistoriu, la clerulu intregu, uneori si ministrului. De altumentrea, administratiunea buna ori rea de averi bisericesci, stá in legatura fórte subtile cu identitatea confessiunei religiose. Nenumerate sunt exemplele de cele mai nerusinate si criminali dilapidari, de administratiune miserabila si chiaru hotiesca de averi bisericesci prin fii aceleasi biserici; fonduri colossali eclesiastice s'au stracuratu fara nici o urma pintre degetele epitropiloru, curatoriloru, patroniloru, popiloru; averi immobile, mosii, au fostu ocupate de vecini, sau luate cu titlu de arenda, apoi incorporate la averea vreunui hotiu dupa mórtea lui, si inghitite de famili'a lui, fara ca se mai casce cineva gur'a contra hotiei; scule de aru si petrii scumpe s'au vediutu transformate in ánele, coliere, bráciarie, cercei, diademe, la câte o mirésa rumenita; biserici au caditu in ruina, lasate fara invelisiu, din caus'a veniturilor dilapidate. Cautati la monastirile si bisericele din Romani'a, la ce stare desolata si de batjocura ajunsesera celu puçinu 1/2 din ele pana in a. 1864. Si se nu créda cineva, ca numai in biserica orientala se intempla hotii de acelea. Abia sunt 7 ani, de candu se descoperi chiaru si la calvinii nostrii o dilapidare de preste 100 de mii fl. Si au nu tocma acuma ministrulu culteloru din Ungari'a compuse din nou comissuni, spre a investigá si regulá disordinea intrata in administratiunea fonduriloru si altoru averi catholice? Adaoge la acestea casulu plinu de scandale dela episcopu'a de Vatiu (din susu de B.-Pest'a), dela Oradea si dela alte vreo trei, totu din Ungari'a propria. Bucovinenii, ca si noi ardelenii, ca si ori-care straini a caroru avere e administrata de altii, se se intrebe mai antaiu, candu si pe ce cale au apucatu averea loru bisericesca pe mani straine.

Se pare ca banc'a rurala din Galiti'a, laudata fórte in patri'a ei, aci in Bucovin'a este spre ruin'a poporatiunei rurale. Acésta cestiune scabroasa veni mai antaiu in siedinti'a din 3 Juliu prin o petitiune colectiva, presentata si motivata frumosu de cátra dn. Georgie Flondoru dela Storoginetiu. Cu acea ocaziune s'a cerutu si infintiarea unei banci rurale, anume pentru Bucovin'a; idea fórte fericita, care inse va dá in Cernauti preste adversari infocati. Dupa modest'a nóstra parere, chiaru interessulu bine intielesu alu proprietariloru mari cere, ca ide'a infintiarei unui institutu de bani in Bucovin'a se o ia in cea mai

de aprópe consideratiune, avendu inaintea ochiloru o asia numita banca rurala, séu si numai institutu de creditu si de economii, buna-óra precum este Albin'a din Sibiu, care condusa si ingrijita, aparata si cautata, precum cautata o buna mama de pruncii sei, acum in anulu alu 7-lea face progresse neasteptate, aparandu si ea, de si in tacere, fara multa vorba, pe fórte multe familii bune si laboriose, de ghiare rele, éra altora standu-le in ajutoriu ca se'si inmultiesca averea, se asigure si viitoriulu familiei. (De familii lenesie si risipitorie nu póte fi vorb'a, ca pe unele ca acelea le ajuta numai sap'a si lopat'a, pop'a cu cadelniti'a si evangeli'a lui Lazaru.) Interesesele proprietariloru mari, de latifundia, sunt multu mai strinsu legate de ale poporatiunei rurale, de ale proprietariloru mici, de cátu se nu intielega dumnealoru, ca valórea proprietatii mari depende intru tota poterea cuventulu dela valórea si inmultirea poporatiunei rurale. Unii proprietari batu in pinteni, provocandu-se la machine de aratu, de cositu, de seceratu si trieratu. Prea bine; dara mai sunt nenumerate operatiuni agricole, pe care nu le póte executá nici-o machina din Angli'a ori Americ'a; dara tocma se se si póta asia ceva, cine se transporte cerealiile pana la arii, si cine se le consume? Concurentia infricosiata amerintia pe toti agricultorii mari din tota monarchi'a, la esportulu de cerealie. In Americ'a si Australi'a s'au facutu si estimpu atátea gráne, in cátu se póta saturá unu anu intregu pe tota Europ'a 300 milión de suflete. Castigulu celu mai siguru este din ceea ce se consuma aci acasa, in patri'a nóstra. Cu cátu poporulu tieranu va amblá mai golanu si mai flamendu; cu cátu voru fi goniti mai multi din tiéra prin rapacitatea usurariloru si altoru spoliatori; cu atáta valórea proprietatiloru trebue se scada in proportiuni spaimentátorie. Deci tocma de amu avea nu sciu ce aversiune cátra poporatiunea rurale, se o ajutam in calamitatiile ei inasprite prin nesciintia, in interessulu propriu, strinsu legatu cu alu tieranului, si se nu'lu lasamu in prad'a féreloru rapitorie.

Situatiunea orientala.

Dupace guvernele celoru siése mari poteri se convinsera, ca guvernulu turcescu nu este dispusu a se supune decisiuniloru aduse in conferinti'a din Berlin si ca le considera ca neadvenite, se decisera a face unu pasu solidariu, prin care se'i in-puna in modu imperativu vointi'a Europei, voindu totuodata se arate Turciei, ca este izolata, parasita si ca nu mai are nici unu aparatoriu intre amicii sei de odinióra, carii pana mai eri alaltaeri nu obosau a proclamá esistenti'a imperiului turcescu de indispensabila, atátu pentru pacea, cátu si pentru echilibrulu Europei.

Spre ajungerea acestui scopu, cele siése mari poteri europene, primindu propunerea d. Gladstone, se decisera a compune o flota constatatóre din unu anumitu numeru de vase de resbelu ale fiacarei poteri si a face cu ajutoriulu acestei flote o demonstratiune maritima in marea adriatica in contra cerbiciei guvernului turcescu, care avu cutediarea a se opune si a desconsiderá vointi'a categorica a Europei intregi.

Déca diplomati'a européna au crediutu, ca prin afisiarea acestei demonstratiuni isi va ajunge scopulu doritu pe calea cea mai usióra, apoi astadi trebue se marturisésca in fati'a lumii intregi, ca éراسi s'au insielatu in asteptarile si calcularile sale prea intiepte.

Sultanulu si guvernulu seu din Constantino-pole nu numai ca nu s'au spariatu de formidabil'a amenintiare a mariloru poteri, nu numai ca nu s'au grabitu a capitulá, a se supune vointiei Europei si a face amenda onorabila, ci din contra, respunse la tote acele amenintiari si la intetitórele note co-

llective ale mariloru poteri cu unu curtenitoriu, dara firmu: Non possumus.

In acelu respunsu guvernulu turcescu dice mariloru poteri, ca decisiunile aduse de conferinti'a din Berlin, dela care Turci'a au fostu eschisa pe nedreptu, sunt neacceptabile, si ca déca totusi voiesce se le realisedie, n'are de cátu se o faca pe propri'a loru raspundere si in propriulu loru risicu, de órece guvernulu turcescu nu se afla nici deoblegatu si nici in positiune de a dá ascultare acelor decisiuni. De altcum Turci'a invita pe marile poteri la o noua conferintia, in care fiindu si ea reprezentata, se se supuna cestiunea gréca si muntenegréna unei repetite discussiuni, pe o basa mai rationabila si mai echitabila, de cátu cum au fostu aceea, pe care o au adoptat'o conferinti'a din Berlin. Afara de acésta guvernulu turcescu inuta mariloru poteri si le acusa cu multa dreptate, ca se amesteca in afacerile interne ale Turciei, la care nu au nici unu dreptu.

In fati'a acestui respunsu fórte logicu si bine redactatu alu guvernului turcescu marile poteri se vedu puse in alternativ'a nici-decum placuta, séu de a primu punctulu de vedere alu guvernului turcescu si a se intruni la o a dou'a conferintia, ori déca nu, a continuá pe calea apucata a demonstratiuniloru maritime si a noteloru colective, pana candu voru inblandi si voru pedepsi trufi'a redesteptata a turciloru.

In casulu primu diplomati'a etropéna va remanea blamata si umilita, éra in casulu alu douilea vomu avea unu resbelu turco-europénu, pe lángha care resbelulu din Crime'a a fostu numai o gluma.

Diplomatii moderni cu principele de Bismark in frunte, aru trebui se isi renege totu trecutulu si tote traditiunile loru si se se prefaca in totu atáti filosofi stoici, pentru-ca primindu propunerea Turciei, se revina din nou asupra decisiuniloru conferintiei din Berlin si se le desfaca. Acésta este de neasteptatu si nici nu se va potea intemplá.

Remane deci numai alu douilea casu, alu resbelului. Acesta nu numai ca este posibilu, dara este déjà initiatu si preparatu prin ciocnirile de pana acuma dintre albanesi si muntenegrini, prin miscarile si agitatiunile bulgare si prin mobilisarile si concentrarile de armate ale Serbiei si ale Muntenegrului.

Europ'a nu mai esista, au dis'o acésta de multu comite Beust. Ca ea intr'adeveru nu esista, ne o au probatu atátu Congressulu cátu si conferinti'a din Berlin, unde la aparintia marile poteri europene se invoira asupra unoru puncte, rezervandu'si inse fiacare din ele libertatea de actiune, asia, precum si-o rezervase comitele Andrassy cu politic'a sa „din casu in casu“, cu alu carei ajutoriu Austro-Ungari'a ajunse pana la Serajevo si Novi-Bazar.

Avendu respunsulu guvernului turcescu in mana, diplomati'a européna se va mai consultá cátuva timpu asupra celoru ce are se faca de aci inainte, éra pana atuncea diplomati'a russésca va ingrijí, ca prin unulu din acele „incidente neprevédute“, de cari se scie folosi atátu de bine, imaginar'a Europa se fia pusa in fati'a unoru fapte déjà inplinite. O astfelu de fapta inplinita va fi: unirea celoru doue provincii bulgare si alianti'a ofensiva si defensiva a Serbiei, Muntenegrului si Bulgariei, subt protectoratulu Russiei.

Atunci apoi va fi sositu ór'a suprema pentru Turci'a si pentru Europ'a intréga.

Camilu.

Transilvani'a.

— Sibiu. (Tax'a de scutire dela servitiulu militariu.) Este si acésta una din multele pedepse la care sunt supuse popórale nemiagare, ca legile, decretule, decisiuni, instructiuni si ori-ce acte publice, care taia in viéti'a poporului,

nu li se publica si cu atutu mai puşinu esplica in limb'a lui.

Cu legea adusa in anulu acesta pentru scuti-rea din servitiu in armata, se mai intempla si unu altu reu, ca terminulu de executiune, adeca de asia numita fassiuene, s'a pusu forte scurtu, adeca numai pana in 5 Augustu st. n. in catu pare ca si vinu muscalii cu cazacii. Pedeps'a neimplinirei acesteii legi este forte grea, adeca seu platirea intreita pana la insiesita a contributiunei fia-caruia, cu care este obligatu statului, seu temnitia. Legea nu e cunoscuta nici chiaru locuitorilor magiari curati, precum se pote convinge ori-cine nu numai pe la sate secuiesci, ci si la orasie. Vai de multimea comunelor, in care nu cunoşce nimeni limb'a magiara, si legea acest'a este in sinesi severa. In sensulu ei sunt obligati a plati tax'a: 1. a) toti fetiorii cati au trasu la sorti si aflandu-se cu totulu neapti, au fostu stersi din liste seu role; b) cei aflati in clasa din urma, seu dupace esisera din ea ca neapti. 2. Cei liberati in urm'a vre-unei reclamatii legale, seu dimisi din servitiulu militariu in sensulu altei legi XL din 1868 §. 40, p. c). 3. Cei dimisi inainte de implinirea anilor de servitiu militariu pentru vre-unu defectu trupescu, care inse nu e de natura, ca se nu mai pota munci si nu i s'a causatu prin servitiu militariu. In fine 4. chiaru si acei individi sunt datori se platésca tax'a acesta, cari s'au stramutatu cu locuinti'a (au emigratu) in tieri straine, inainte de implinirea anilor de servitiu militariu in acesta monarchia.

Cu alte cuvente, mai scurtu: Acei fetiori, carii nu se afla sub arme, se platésca celorlalti assentati si portatori de arme in fiecare anu.

Taxe (le-ai potea dice si globe) sunt acestea; 1. Sierbii dela economii, fabrice, bolte (comerciu) si professiuni, cum si dilerii, platescu cate 3 florini v. a. 2. Asia numiti sodali de meseriasi (professio-nisti), dela comerciu si fabrice, precum si ajutatorii in familii, platescu cate 4 fl. daca nu au simbria mai mare de 40 fl. pe luna. Diurnistii (copistii) de prin cancelarii si desagarii (Hausirer) totu 4 fl. 3. Maisterii tineri carii lucra de sine, cu seu fara sodali, platescu cate 6 fl.

Alti individi, cari platescu inoposite directe in cl. II ori III (salarie, venituri fixe etc.) platescu tax'a militara dupa alta scara si adeca: dupa 50 fl. contributiune directa inca 5 fl.; daca contrib. e mai mare de 50 dara nu trece peste 100, tax'a e 10 fl.; dela 100 pana la 200 tax'a 20 fl.; dela 200 pana la 400 fl. tax'a 40 fl.; dela 400 pana la 800 fl. 80 fl.; de aci incolo tax'a e de 100 fl. pentru toti cati platescu contributiune directa mai mare de 800 fl., adeca toti cei bogati.

Bine se fia sciutu, ca si acei individi, cari au implinitu sub arme o parte din anii servitiului, apoi au esitu, trebuie se platésca tax'a pentru restu.

La intrebarice ni se facu despre adunarea nostra generala dela Turd'a, care se va deschide sambat'a viitoare, respondemu ca biletele dela calile ferate venite la Comitetu s'au inpartitu tote, cu mai multe dile inainte, atutu aci in locu, catu si pe la despartimente. Pana acum s'au anuntiatu si in parte prezentatu la presidiu siepte dissertatiuni, care se voru pune la ordinea dilei, care dupa cum au fostu anuntiate. Celu multu 1 ora de fiacare, ascultarea loru va cere 7 ore, in casu candu voru fi tote de coprinsu, ca se pota fi admisse la lectura in sensulu statutelor. Unele cestiuni bugetarie, reu intielesse, din cauza ca n'au fostu discutate in pressa de timpuriu, potu se dea ocaziune la mare perdere de timpu, daca omenii nu se voru intielege intre sine in conferintie prealabili.

(Unu memorialu politicu) compusu in limb'a germana, litografatu pe 5 pagine folio, veni dilele acestea la redactiunile politice, cu dat'a Budapest'a, 31 Iuliu a. c. Auctorulu, seu daca mai voiti, auctorii acestei lucrari, punu temeiu pe inpregiurarea cunoscuta de toti, ca tierile coroneii unguresci sunt locuite si sustinute nu numai de magiari, ci si de alte nationalitati, ca prin urmare si la denumirea ministrilor trebuie se se respecte acesta inpregiurare. Candidedia de ministrii pe cativa dintre cei mai cunoscuti barbati de statu si anume: br. Geringer ca ministru presied. si de finantia; br. P. Sennyei la interne; Pápay chefulu actuale alu cancelariei de cabinetu, la culte; Jos. Slavy seu com. Ant. Szechén ministru ad latus la Maj. Sa; Keszlerfy la comerciu; consil. de curte Jacobu Bolog'a la comunicatiune; Michailovics presied. de senatu la curtea supr., ministru justitiei. Motivarea acestui proiectu este scrisa in ter-

mini tari; auctorii se paru a fi bine informati despre nelegiuri si abusuri fara numeru. Ne pare forte reu ca ne lipsesce spatiulu spre a le reproduce pe tote, mai alesu acuma, candu evenimentele critice se rostogolescu din nou, ca si o lavina din Vesuvu, peste Orientulu Europei. In nici-unu casu lucrurile nu potu remanea nici la noi asia precum sunt, ceea ce constata si press'a magiara cu prea puşina esceptiune; de aceea trebuie se fimu si noi cu cea mai apriga luare aminte la decursulu loru, ca-ci e vorb'a nu numai de camasi'a, ci si de pelea nostra.

Discurse parlamentarie tinute in cestiunea agraria transilvana.

(Urmare.)

Teleszky István: On. Casa! D-lu referentu a amintitu mai pe urma, si acesta s'a disu si din alte parti, ca de se va elimina aline'a din urma, comassarea nu se va potea efectui in cele mai multe parti ale Transilvaniei, pentru-ca teritiile eliminate in multe locuri facu $\frac{1}{10}$ parti din hotarulu intregu, prin urmare, daca voru si cere ceilalti cu totii comassarea, permissibilitatea totu nu se va potea dispune. Acestu motivu nu sta, pentru-ca acele locuri nu le potemu numerá la posesiunea celor ce se opunu comassarii. Me provocu la §-lu respectivu din art. de lege LV: 1871, in care nu a fostu o asemenea dispositiune, cum este aceea ce ni-o recomanda d-lu referentu acum in numele comisiunei juridice, si cu tote acestea, dupa conspectulu ministerialu, in fiacare parte a Transilvaniei au fostu comassari; pentru-ca nu ne potemu inchipu unu judecatoriu, care, daca se va elimina acestu §. se vina la conclusiunea, ca aceste teritiile trebuie socotite la posesiunea celor ce se opunu comassarei.

Am auditu ca dispositiunea legii citate in acesta privintia si pana acum s'a interpretatu asia, ca aceste teritiile s'au socotitu totudeauna la posesiunea celor ce ceru comassarea. Eu nu aflu de corecta acesta interpretare a legii, dar la nici unu casu nu acceptediu nici acea interpretare, ca pasiunile comune, daca legea nu dispune in privintia loru, se se socotésca la posesiunea celor ce nu voiescu comassarea. Deci argumentulu principalu, cu care s'a atacatu votulu separatu, nu sta.

Imi sustinu si acea afirmatiune, ca in Ungari'a nu este analoga situatiunea, nu este analoga dispositiunea legii, pentru-ca in Ungari'a nu fiacare proprietariu singuraticu a fostu indreptatitu se cera comassarea, ci numai fiacare compossessoru si numai maioritaea absoluta a fostiloru iobagi.

Si in §. 19 cetitu de d-lu referentu se face amintire numai despre compossessori, era nu despre proprietarii de pamentu singuratici, dar mai lamuritu vorbesce pct. c) §. 6 din art. 10, care spune, ca cine sunt indreptatiti a cere regularea posesiunei si de odata cu ea comassarea si anume spune, ca proprietariulu feudal (földesur) si intre acestia fiacare compossessoru seu maioritaea iobagiloru.

Amiculu meu a disu, ca nu primesce argumentarea mea cu privire la anticiparea spesseloru, eu inse imi iau voia a reflecta pe on. Casa, ca acestu argumentu e forte gravu si credu ca amiculu meu si-a uitatu, ca in Transilvani'a si pana aci cererea proportionarii au fostu permissa fiacarui possessoru; ori-care possessoru potea cere proportionarea, dar fiindu ca nu era cine se le anticipa speşele, proportionarile nu s'au efectuitu.

Eu fatia cu acea dispositiune a legii din Ungari'a, dupa care fiacare compossessoru potea cere comassarea, aflu o garantia forte mare intr'aceea, ca acela care cere comassarea, e datoriu se anticipe totuodata si speşele cele enorme, pentru-ca unu possessoru de vr'o cate-va jugere de siguru nu le va potea anticipa.

A mai disu si d-lu deputatu Elekes George, ca eu nu vreau se permitu possessorulu de 30 jugere atutu dreptu catu permitu possessorulu de 300 jugere. Daca sta acestu argumentu, se nu ne jucamu cu cuvintele, se nu dicemu, ca legamu dreptulu provocationalu alu comassarii de $\frac{1}{4}$ parte, apoi in acesta se mai computamu si astfelu de posesiuni, ai caroru proprietari se opunu comassarii, ci se avemu curagiulu si se o spunem francu, ca in Transilvani'a fiesce-cine potea cere neconditionatu comassarea. Acesta ar fi celu puşinu logicu. D-lu referentu dice, inse ca noi nu mergemu pana unde a mersu legea unguresca, pentru-ca damu possessorulu singuraticu unu dreptu provocationalu numai in casula, daca posesiunea lui la olalta cu cea comuna face $\frac{1}{4}$ parte a hotarului. Eu tocma acesta o consideru de eroarea cea mai mare; pentru-ca in discursulu meu de mai inainte am aratatu — fara a fi combatutu de cineva — ca de vomu primi acesta dispositiune a proiectulu de lege, va resultá din trelsulu acea anomalia, ca acolo unde teritiile comune nu sunt inca regulate, doue jugere voru potea comassa hotarulu; acolo inse unde regularea teritoriulu comunu a urmatu deja, nu se va potea comassa, de va si lipsi din $\frac{1}{4}$ si numai unu $\square^o$.

Eu nepotendu se mi dau votulu pentru o lege atutu de nelegica, recomendu votulu separatu spre primire. (Aprobari).

Presidiulu pune la votu propunerea deputatulu P. Cosm'a. — Nu se primesce.

Urmédia propunerea deput. Ugron. — Se primesce.

In fine urmédia votulu separatu. — Nu se primesce.

§. 7. In orasie, in comune libere si in comune mestecate cu urbanisti la cererea motivata a celor ce posedu a patr'a parte a teritoriulu respectivu, spre scopulu ameliorarei economice, si fara a se comassa intregulu hotaru alu comunei respective — se pote permite

comassarea singurateceloru parti de hotaru, prevediute cu mediuni naturale, seu separate prin modulu culturai. Mai departe, la cererea motivata a fia-carei partide, judecatoriá pote ordona in decisiunea pentru permissibilitatea comassarei, ca teritiile de o estensiune mare de paduri, pasiuni si munti, apartinatorie hotarului comunei, de cumva nu sunt obiectulu segregarei seu proportionarei, se le scota din procedur'a mesurarei comassarei.

In asemenea casuri, judecatori'a nu este datore a respecta voia possessoriloru, ci va decide liberu pe bas'a referintieloru locale.

Se primesce.

Bar. Kemény Kálmán: On. Casa! Paragraful 8 din proiectulu de lege despre regularea referintieloru urbaniale in Transilvani'a, l'a stersu comisiunea juridica simplu si nu l'a inlocuitu cu nimicu. Eu credu, ca noi nu ne potemu multiami cu stergerea simpla a acestui paragrafu, pentru-ca, daca nu se inlocuieste cu altulu, acele hotare, unde comassarea generala din orice cauza nu se efectuesce, regularea paduriloru si a pasiuniloru, respective schimbarea teritiiloru singuratece de pamentu ce se afla printre paduri si pasiuni, este imposibila. Deci eu facu propunerea urmatória si vi o recomandu spre primire:

Intre §§. 7 si 8 ai proiectulu de lege din desbatere se se puna acestu paragrafu nou:

„La segregarea urbaniala, seu la proportionarea paduriloru, enclavele, singuratecele parcele de pamentu ce se afla intre paduri, se potu schimba si atunci, candu comassarea nu se afla in curgere.

„Schimbarea si in asemenea casuri se va face dupa principiile comassarei.

„Acele parcele dintre paduri, cari la 1 Ianuariu 1880 au fostu prevediute (telepitve) cu locuintia permanenta — afara de casulu comassarii generale — numai cu invoieea proprietariulu potu fi obiectu de schimbare.“

Voindu a fi scurtu in motivare, facu numai o observare. Si adeca: Propunerea mea se vede a fi in catva in contradicere cu normele observate la comassarea generala. Adeca la comassarea generala atutu dupa legile de pana acum, catu si dupa proiectulu presentu se potu schimba si acele teritiile de campu, pe cari se afla edificii si locuitori. Acesta se pote motiva cu aceea, ca prin comassarea generala tribunalulu si judele pertractatoriu pote desdauna pe respectivulu pentru pamenturile espropriate din campu cu altei din apropiarea comunei, va se dica dela locu mai bunu; acolo inse unde se reguladia numai padurile, cari sunt departe de comuna, unde judecatori'a nu este in stare, casele celor espropriati ale asiedia in apropiarea comunei, espropriarea acestora nu s'ar potea motiva.

Din aceste motive, precum se vede si din textu, eu am propusu numai schimbarea acelu teritiile, pe cari nu se afla edificie. (Aprobari).

Pauler Tivadar ministru de justitia: De ore ce caus'a principala a devastarii paduriloru si a prevaricariloru in Transilvani'a au fostu enclavele, dupa parerea mea consideratiuni forte grave de economia nationala si de politie de campu reclama, ca aceste enclave se se pota schimba si fara comassare; dar de alta parte sunt si astfelu de teritiile, pe care se afla locuintie permanente, cari erasi din motive nationale economice si de poporatiune nu se potu supune acestei norme. De vreme ce propunerea d-lui deputatu bar. Kemény Kálmán satisfice ambeloru recerintie si corespunde acelei intentiuni, care era coprinsa si in proiectulu originalu, ve recomandu se o primiti cu atutu mai virtosu, pentru-ca spre incongiurarea abusuriloru possibile s'a luat 1 Ianuariu 1880, care va impede eludarea scopulu acestei dispositiuni prin mutari grabite. (Aprobari).

Bokross Elek referentulu: On. Casa! Comisiunea juridica a stersu acesta dispositiune coprinsa in proiectulu originalu alu ministrului, si anume dupa espressionea ei categorica pentru aceea, ca nu a aflatu o modalitate multiamitoare pentru definitiunea conceptulu teritiilororu ce ar fi se se schimbe si pentru asigurarea complanarii valórei, ce o ar capeta prin schimbare. Ca referentu alu comisiunei inse trebuie se ve marturisescu, ca pe mine personalmente me multiamescu textulu subternutu din partea d-lui bar. Kemény Kálmán si pentru aceea ilu primescu din parte'mi. (Aprobari).

Parteniu Cosm'a: Me miru forte, ca d-lu ministru de justitia care nu cunoşce de locu referintiele Transilvaniei, ia lucrulu atutu de usioru, si cestiunea acesta, carea intre referintiele din Transilvani'a este un'a din cele mai grave — o cualifica de o simpla cestiune de politie silvanala resp. de campu.

Domnii deputati din Transilvani'a totu cu aceea ne intimpina, ca noi nu cunoşcemu referintiele de acolo, deci se le damu pace, nici se nu ne ridicamu cuventulu pentru ele; si cu acesta invingu, ca-ci sunt unii, cari sub aceste cuvinte intielegu si altu ceva.

„La noi na e regulatu nimic'a, noi suntemu in stare mai rea de catu ungureni, ca-ci la noi inainte de 1848 nimicu nu s'a terminatu, abia s'au inceputu ceva, inse in urm'a evenimenteloru cunoscute nu s'au potutu continua, si am ajunsu acolo ca n'avemu lege care se ne apere, ci suntemu aruncati prada nu sciu cui“ — dicu ei — de si nu aici dar in cercuri private.

Nu mai fostii domni feudali sunt caus'a, ca in Transilvani'a referintiele de posesiune sunt mai incurcate de catu in Ungari'a, pentru-ca atunci, candu ar fi potutu, nu si-au implinitu datorintia, n'au facutu in acesta privintia nici macaru atutu, catu au facutu cei din Ungari'a.

In Transilvani'a nu s'au nesuitu fostii domni feudali ca se si faca alodiatura, la ei n'a fostu mesur'a avutiei „cate mii de jugere are cutare proprietariu?“ Ci „cati iobagi are?“ Scopulu loru a fostu se aiba catu de multi iobagi cari se le lucre, dela cari se culéga diecimea si nonimea (a diecea si a nou'a parte din productie), era sorte iobagiului se nu se reguladie, ca se fia silitu a lucra pentru domnulu seu catu va voi acesta.

Acesta fiindu scopulu, forte bucurosu s'au inuito

domnulu cá iobagiulu se'i ladiuiesca cátu de multe paduri cari cá atari n'aveau valóre, numai cá se'i dea a nou'a respective a diecea si se platésca contributiunea. Acésta este originea enclaveloru, din cari se nesuiescu acum se scótiá pe fostii iobagi; fostii iobagi din Transilvani'a inse n'au facutu lazuitura nici in contra vointiei domniloru nici in contra lezei, cá-ci in Transilvani'a iobagii au fostu adeverati sclavi ai domniloru, ci le-au facutu chiaru pentru promovarea interesselu domniloru loru.

Ei bine! Acuma, pentru-cá padurile sunt mai cu pretiu, se se espropriedie fostulu iobagiu din pamenturile, cari de secolu le-au cultivatu si inbunatatitu strabunii sei si in loculu loru se i se dea astfelu de pamentu, care nu corespunde valórei mosiei lui si sistemei lui economice!?

Daca se va intemplá acésta, fostii iobagi se voru ruiná si nu se cere mare daru profeticu pentru a prevedea cá daca nu va urmá altu reu —, celu multu preste 10—20 de ani cea mai mare parte dintre ei nu va mai fi in acésta tíera, voru fi siliti se faca si ei aceea ce facu ungurenii, se emigredie. Dobrogea nu este departe, este acolo pamentu destulu, care'lu capeta in daru cu scutire de contributiune!

Nenorocirea nóstra si astadi este aceea cá suntemu prea puçini, celu puçinu de 4—5 ori atáti locuitori de cátu sunt astadi aru potea nutri acésta tíera, si apoi voimu se'i perdemu si pe acestia prin deposedare, motivata cu frase de acestea? Dar pe cine vomu asiedia in loculu loru?

Imi pare fórtu reu, cá o dispositiune atátu de periculósa se încérca a se verí in lege numai asia „per mops“, si cá d-lu referentu se preface cá nu póte vorbí in numele comisiunei, dar in numele seu primese propunerea, ceea ce isi are insemnatarea sa pentru deputatii transilvani.

Eu imi tñu de datorintia a atrage atentiunea on. Case asupra gravitatii acestei cestiuni si a declará, cá daca nu mi se ia in consideratiune acésta reflectare, primirea propunerei va insemná pentru Transilvani'a o adeverata deposedare.

V'am spus opinie mea si cu acésta imi spalú manile, d-vóstra binevoiti a decide. (Va urmá.)

Correspondentie particulare ale „Observatoriului“.

— Tíera Oltului in 28 Iuliu 1880.

In 27 Iuliu a. c. intre 3 si 4 óre dupa amédi locuitorii comunelu Sinc'a-vechia, Ohab'a, Vadu si Persiani din comit. Fagarasiulu au fostu amaru cercati, cá-ci in timpu de 13 minute o plóia torentiale inpreunata cu grindina a nimicitu fructulu osteneleloru loru. Acésta plaga, care pe aici de multu nu venise, a venitu acum in modu inspaimentatoriu, cá-ci a nimicitu totalu, nu numai sematurile de primavéra, ci si celea de tómma, cá-ci pe aici abia suntemu in ajunulu secerisiului. Cucurudiulu, ordiulu, ovesulu si canep'a etc., cari pe aici promiteau fórtu multu, sunt amestecate cu pamentulu, granele si secarile sémána multu a paie inblatite, merele, si prunele de furí'a elementului inainte de a ajunge la cócere a trebuitu se acopere pamentulu, éra legumelu de prin gradini abia li se mai cunósce loculu unde au fostu cultivate, cu una cuventu, pe aici nu suntemu cu finea lui Iuliu, ci cu inceputulu lui Novembre. — CREDU cá e de prisosu a amintí, cá din acestea 4 comune ochiurile ferestreloru situate de cátra vestu si nordu-vestu, care nu au fostu provideute cu table, precum si tigl'a de pe coperisiele edificieloru au fostu stricate, precum si cá tóte paserile (galitiele) pe cari le-a apucatu acésta tempestade sub cerulu liberu au fostu ucise, cá-ci asia ceva isi póte fia-cine inchipuí. — In fati'a acestei fatalitati nime nu se bucura de cátu ferestrarii, cari au alergatu din tóte partile in comunele nenorocite, cá se traga ceva folosu din daun'a nereparabila a bietiloru locuitori.

Inchieiu cu cuvintele unui bietu tieranu din Sinc'a vechia: „No ómeni buni! acusi vine judele si notariulu pe la usile nóstre, cá se ne esecutedie éراسi pentru dare, dar eu ve spunu dreptu, cá eu le voi dá sufletulu, cá altu-ceva nu mi-a mai remasu din batai'a lui Ddieu de eri.“

Unu economu.

Date despre scolele din Blasiu pre 1879/80.

I. Facultatea teologica.

Obiectele propuse in estu anu au fostu:

in cursulu I si II ordinarie: dogmatic'a speciala si scriptur'a testamentului nou, — estraordinarie: medicin'a pastorală.

In cursulu III si IV ordinarie: pastoral'a si istori'a bisericésca, — estraord. pedagogi'a.

Afara de aceste se propuse in tóte patru cursurile cantulu bisericescu, tipiculu si ritulu.

Studiele ordinare se propusera de 4 professori, cele estraordinarie de 3.

In anulu IV au fostu auditori 9

„ „ III „ „ „ 11

„ „ II „ „ „ 16

„ „ I „ „ „ 19

Sum'a 55

Toti acesti-a alumni ai Seminariulu Archidiecesanu, si anumitu 50 pentru Archidiecesa, éra 5 pentru dieces'a Lugosiulu.

— La cursulu de teologi'a morale, in anulu I si alu II au fostu preste totu 25 elevi, dintre cari unulu pentru dieces'a Gherlei.

II. Gimnasiulu.

In anulu acesta planulu de invetiamentu s'a modificatu intru urmatoriele:

1. greca órele s'au inmultitu la 17,

1. romana „ „ „ 21,

1. magiara „ „ „ 21,

Istoria si geogr. geografi'a universale s'a trecut la clasea II, éra a patriei la prim'a classe, matematica, intr'a 8-a classe mai primí 1 óra.

geogr., fisica si matem. se strapuse dela cl. 8-a la a 4-a, totu cu 2 óre.

fisic'a remase numai in cl. 3, 7 si 8 cu 3+4+4 óre.

istori'a nat. mai capetá una óra intr'a 6-a.

chemi'a remase numai intr'a 4-a classe cu 2 óre.

logic'a si psihologi'a ambe intr'a 8-a cl. cu 3 óre.

geometr. desemnativa se introduse (in loculu geometriei) in tóte 4 clasele gimn. inf. cu câte 2 óre; si in consecintia:

desemnulu remase numai in cl. 5 si 6 cu câte 2 óre.

gimnastec'a se introduse si in cl. 7 si 8 cu câte 1 óra.

In statulu personariu inca s'au facutu unele schimbări. Cu inceputulu lui Novembre P. V. Consistoriu conferindu Rssmului d. Joanu Antonelli altu oficiu denumí directoru pre Joanu M. Moldovanu, pre professoriulu P. Uilacanu ilu trecu la facultatea teologica remanendu cá in gimnasiu se propuna numai logic'a si psihologi'a intr'a 8-a cl., éra in locu-i denumí pre cancelistulu mitrop. Alesiu Viciu, si mai tardiu completá statulu personariu conformu numerulu óreloru denumindu de prof. pre d. Joanu F. Negrutiu. — In Maiu catedr'a de gimnastica si desennu devení vacante si fu de aci in colo suplenita prin celi alalti professori.

Deci la finea a. obiectele ordinare s'au propusu de 14 professori, cele estraord. de 2.

Esamenele publice s'au tinutu in 26—29 Juniu, clasificatiunile s'au publicatu in 30 Juniu, cu care ocaziune s'au inpartitu si premiele. In 1 si 3 Iuliu s'a tinutu examenele verbale de maturitate.

Numerulu scolariloru gimnasiali a scadiutu in anulu acesta, si anume cu 8. Nationalitatea, confessiunea si progressulu loru se vede din conspectulu urmatoriu, precum si beneficiile, din cari s'au inpartasitu.

Clasea	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Sum'a
inmatriculati	71	67	88	49	40	38	32	30	415
desertati	5	4	6	3	6	—	2	1	27
morti	1	1	—	—	—	—	1	—	3
remasi	65	62	82	46	34	38	29	29	385

Dintr'acesta a) dupa nationalitate:

Romani	71	61	81	46	34	38	29	29	383
Magiari	—	—	1	—	—	—	—	—	1
Sasi	—	1	—	—	—	—	—	—	1

b) dupa confessiune:

greco-catholici	59	52	72	38	29	30	25	29	334
romano-cath.	—	—	1	—	—	—	—	—	1
greco-orientali	6	9	9	8	5	8	4	—	49
ev.-reform.	—	—	—	—	—	—	—	—	—
augustani	—	1	—	—	—	—	—	—	1

c) dupa progressu:

eminenti	9	10	13	8	4	7	9	8	68
de cl. prima	37	34	51	31	26	26	16	20	241
de cl. secunda	10	10	12	5	4	4	2	—	47
de cl. tertia	9	8	6	1	—	1	1	—	26
ne examinati	—	—	—	1	—	—	1	1	3

Beneficiati au fostu:

cu stipendi	1	2	6	3	2	4	6	4	28
cu pane	29	34	44	21	21	18	8	20	195

In numerulu acesta sunt coprinsi si 4 privatisti inscrisi la acestu gimnasiu, si a nume 2 pre a 8-a, câte unulu pre a 7-a si 6-a classe.

Dintre scolarii de a VIII classe, 26 ordinari si celi 2 privatisti s'au supusu examenului de maturitate. 3 dintr'insii s'au declarat „deplinu maturi cu prestatiune laudabile“, alti 3 „deplinu maturi“, 16 „maturi“, éra 6 au fostu relegati la repetirea examenului. — Stipendiele au fostu:

1 Maiorianu de fl. 60.—

2 Bobiane de „ 52.50

16 Rudolfiane (de Lugosi) de „ 20—80.—

1 Clainianu de „ 120.—

2 dela Asociat. Transilvana „ 20—60.—

3 Siolutiane „ 60—100.—

1 de statu „ 60.—

2 Alutianane „ 40.—

III. Preparandi'a.

Professorii au remasu totu celi din a. trecut; éra planulu s'a modificatu si intogmitu asia, cátu pre venitoriu se fia trei cursuri si prin urmare elevii, cari in estu anu frecuentara cursulu II au se mai faca unu anu.

Elevi inmatriculati: in cursulu I 28, intru alu II 15. Sum'a 43. De aici eminenti: Cursulu I 5, II 3; de clasea prima: I 19, II 12; de cl. secunda: I 1, II —. Din cursulu I desertara 3. — Beneficiati: 1 cu stipendiu, 39 cu pane.

IV. Scol'a normale séu principale.

Avu si in estu anu 3 professori ordinari.

Elevi inmatriculati: in cursulu I si II 39, III 68, IV 64. Sum'a: 151. De aici:

In clasea	I	II	III	IV	Sum'a
eminenti	—	13	7	16	36
de clasea prima	13	26	29	38	106
de clasea secunda	1	6	2	5	14
de clasea tertia	—	—	—	4	4
neesaminati	3	—	—	—	3
desertati	1	—	3	1	5
Sum'a	18	—	41	64	168

Intre elevii normali s'au inpartitu in anulu curente 40 table de pane.

V. Scól'a de fetitie.

Are doue invetiátorie si 1 catechetu.

In cursulu I au fostu 27 eleve, intru alu II 18, preste totu 45 eleve.

(„Fóia scolastica“ din Blasiu.)

Apelu literariu.*)

A trecut anulu, de candu, totu cam pe acestu timpu, m'am adressatu prin diarele romane din Austri'a cátra p. t. Publicu romanu cu rugamintea, cá se binevoiesca a-mi intinde mana de ajutoriu la compunerea Ornitologiei poporale romane, adeca de a-mi tramite tóte numele poporale ale paseriloru si tóte legendele séu basmele, datinele si credintiele, cantecele si proverbele etc. etc. câte le voru fi auditu si sciindu cá se afla la poporul nostru despre tóte paserile, cari provinu in tierile locuite de Romani, cá astfelu Ornitologi'a poporala romane, ce cugetai inca cu finea anului trecut se o publicu, se fia cátu se póte de interessanta si pentru literatur'a nóstra de unu insemnatu pretiu.

Cu cea mai mare durere si parere de reu inse trebue se marturisescu, cá dintre toti domnii abonati si neabonati la diarele, in cari s'a publicatu apelulu meu, numai singuri doui insi au aflatu de bine a-mi raspunde si-ami tramite unele notitie fórtu interesante asupra mai multoru paseri. Acesti doui insi, carora me simtu datoriu a le esprimá cea mai viua si sincera multiamita, sunt domnii Gr. Craciunasiu din Ciobancuti'a, teologu abs. si E. Popu, invetiatoriu in Siomecut'a-mare.

Afara de apelulu amintitu m'am adressatu cátra mai multi domni si prin epistole, dar' pana acuma inca n'am primitu nici unu respunsu.

Éta in puçine cuvinte rezultatulu apelului si-a epistoleloru mele!

In decursu de doui ani si mai bine, de candu, pe langa multe alte lucrari literare, me ocupu neincetatu cu compunerea Ornitologiei poporale romane, am avutu destula ocaziune se me incredintiez, cá poporul nostru are pentru fia-care pasere câte una séu si mai multe numiri curatu romanesci, cari, se le cauti dio'a mare cu lumin'a prin tóte vocabularele câte le avem, incepdu dela celu mai vechiu si pana la celu mai nou, nu le vei gasi, pentru-cá nime pana acuma n'a aflatu de consultu, séu mai bine disu n'a voitu se se injosiesca pana intr'atata cá se le adune din gur'a poporului.

Din contra, fia-carele se póte incredintia cá vocabularele nóstre continu mai multe numiri straine séu latine de paseri, de cátu romanesci.

Deci óre nu e unu pecatu strigatoriu la ceriu cá se ignoramu ce e alu nostru, si candu avemu lipsa de vr'unu nume séu terminu tehnicu, se alergamu dupa inprumuturi? Óre nu e rusine pentru noi romanii cá se ne servimu cu câte si mai câte cuvinte straine ciuntite, adoptate séu traduse, pe candu ale nóstre cele curatu romanesci numai nu ne striga cá se le scótemu din sinulu

*) Tóte Stim. Redactiuni, atátu din Austri'a cátu si din Romani'a, sunt rugate se reproduca apelulu acesta in colónele diareloru D-sale.

poporului si se le damu dreptulu care li se cuvine? . . .

Tôte natiunile, cari nu voru se remana inapoi'a altor'a in privinti'a culturai, intrebuintiedia tôte mijlocele necesare spre a scôte la lumina, nu numai tesaurele ce stau ascunse in sinulu poporului loru, ci chiaru si ale altoru natiuni, de cari prea puçina lipsa ar avea se se interesedie.

Esemplu fia-ne Francesii, Germanii, Anglesii si multi altii.

Numai noi Romanii asteptamu se ne pice mur'a in gura. Numai noi stamu cu manile in siolduri si — asteptamu cá altii se lucre pentru noi. Si daca unulu séu altulu voiesce se lucre ceva in interessulu natiunei nóstre, ceialalti frati ai sei nu voru se-lu ajute de feliu, séu daca-lu si ajuta, apoi numai éca asia! . . . se se dica cá l'au ajutat.

Si ôre ce am voitu si ce voiescu eu cu publicarea Ornitologiei poporale romane?

Am voitu si voiescu se scotu la lumina tôte numirile de paseri de prin tôte tierile locuite de romani, dinpreuna cu tôte legende, datinele, credintiele, cantecele, proverbele, medicamentele etc. câte se afla la poporul nostru despre paserile, cari le cunósce elu dupa nume, cá astfelu se nu mai avemu lipsa de-a inprumutá ceea ce ne trebuiesce de pe la straini, ci se avemu proprietatea nóstra.

Scopulu meu a fostu si este celu mai laudabilu.

Dar' unde e ajutorulu doritu? . . .

Séu pôte cineva fi in stare se adune totu ce se afla in gur'a poporului? Potu eu, buna ôra, se adunu tôte numirile de paseri de prin tôte tierile locuite de Romani, daca contratii mei nu me voru ajutorá? . . .

Nu! nici-odata!

Dreptu aceea p. t. domni si frati me adresediu inca odata cu rugamintea cátra d-vóstre, cá se binevoiti a me ajutorá la compunerea opului din cestiune.

Si daca unulu séu altulu din d-vóstre nu voru fi sciindu nici o legenda, nici o datina séu credintia, nici unu canteu séu proverb etc. etc. ceea ce cu greu imi vine a crede, apoi binevoiti a-mi comunicá macaru tôte numirile poporale ale paserilor, dinpreuna cu diminutivele loru si totu modulu de pronuntiare vulgara a acestora. Eu sunt deplinu incredintiati, cá fiacre dintre p. t. domni va sci macaru vreo câteva numiri poporale de paseri, cari in alte locuri nu sunt cunoscute, séu de si voru fi cunoscute, apoi celu puçinu pronuntierea loru nu va fi totdeauna cá a Romaniloru din alte provincii, si tocmai acésta pronuntiare de multe ori e de mare folosu la aflarea si constatarea originei unui séu altui cuventu.

Scopulu meu e, cá Ornitologi'a poporala romana ce voiu a o pune sub tipariu cu inceputulu lunei lui Septembrie a. c. pe langa legende séu basme, datine si credintie, cantece si proverbe etc. etc. se confina si tôte numirile de paseri din tôte provinciile locuite de Romani, chiaru si ale celoru din Istri'a si Macedoni'a. Deci, cá se-mi potu ajunge scopulu, cá opulu din cestiune se fia cátu se pôte de completu si interessantu, depinde acuma numai dela bunavointi'a si ajutorulu p. t. domni si frati Romani.

Fôrte bine ar fi candu, pe langa numele romanu alu cutarei paseri, s'ar alaturá si numele naturalu latinu séu germanu. Nefiindu acésta cu potintia, me voiu multiami si numai cu o descriere scurta a paserei, care va purtá numele respectivu.

Respunsurile multe — puçine, câte voru fi, potfescu se mi se tramita pâna la inceputulu lunei lui Septembrie, séu celu multu pâna la 15 Octobrie a. c. la Sereth (Bucovin'a).

Sereth, Juniu 1880.

Simeonu Fl. Marianu,
preotu.

— Anunciu literariu. Editur'a Socec et C-nie, propunendu'si a retipari treptatu cele mai principale serieri ale d-lui A. I. Odobescu (ale caroru editiuni nu se mai afla in comerci), va incepe acésta publicare prin retiparierea volumului intitulatu: Motii si Curcanii, care coprinde doue episoade de interessulu celu mai viu, culesu din istori'a redesteptarei moderne a poporului romanu.

Atâtu inportanti'a faptelor nationale relatate in acésta scriere, cátu si stilulu corectu si animatu cu care ele sunt narate, recomanda aceste opere in modu cu totulu particularu la atentiunea lectoriloru romani, si facu cá ele se compuna cartea cea mai apropiata pentru recrearea instructiva si morala a junimei nóstre studiöse.

Volumulu Motii si Curcanii va reaparea pâna la 20 Junie, într'o brosiura eleganta si va reproduce

cu fidelitate pe copert'a satipurile a doui bravi aperiatori ai drepturiloru nationale, adeca: unu tieranu Ardelenu din cetele lui Horia si unu Dorobantiu din armat'a nóstra teritoriala de astadi. Acestu volumu este celu mai nimeritu premiu, ce autoritatile si particularii potu depune in manile junimei studiöse. Pretiulu unui exemplariu, fiindu fôrte cumpetatu (2 lei n.), contribue asemenea, cá acésta fôrte pretiuita carte se fia abordabila pentru cele mai multe budgete scolare. Publicarea opreloru d-lui A. I. Odobescu voru continuá cu volumele urmátorie:

II. Scene istorice din Chroniclele romanesce, coprindeindu cunoscutele novele hystorice: Mihnea Voda celu reu si Dómn'a Chiajn'a; precum si alte scrieri inedite: Eraclea, Vintila Voda de la Slatin'a, Rafail'a.

III. Fumuri si Scrumuri din timpii prehistorici ai Romaniei, compuse din studii seriöse si din apretieri umoristice asupra remasitielor provenite din epocile primordiale ale patriei.

IV. Amintiri din vechime, asiedieminte ale Romaniei continuandu articolulu: Câte-va ôre la Znagovu, precum si alte relatiiu archeologice despre monastirile tierii.

V. Studii asupra vechiei literaturii romane, pécum *cantecele poporane*, Poetii Vacaresci etc.

VI. Basme venatoresce publicate mai antaiu in volumu: Pseudokynigeticos in mic'a biblioteca ilustrata pentru copii etc.

Sciri diverse.

— (Constituirea Bancei nationale din Bucuresci.) De gubernoru alu acestei banci s'au denumitu d-lu J. Campineanu, fostu ministru de finantie.

Actionarii au alesu de directori pe d-nii: Teodoru Mehedințeanu, Teodoru Stefanescu, Dimitrie Bilcescu si Emilu Costinescu, de censori au alesu pe d-nii Stefanu Jónide, Menelas Ghermany, Hillel Monoach si C. Stefanescu. Acesta este personalulu dirigentu alu Bancei nationale romane, a carei infintiare erá de multu dorita si necesara.

— (Decoratiune.) D-lu avocat V. Maniu, fostu presiedinte de curte, a fostu decoratu cu ordinulu „Steau'a Romaniei“ in gradulu de ofitariu.

— (Tarif'a titluriloru.) In septeman'a trecuta s'a inpartitu in camer'a deputatiloru din Itali'a unu capitolu alu bugetului intitulatu: „Concessiuni ale gubernului“. Printre aceste concessiuni se coprinde si decretele regale pentru concessiunea titluriloru nobilitare nationale si pentru autorizarea séu confirmarea celoru de primitu séu déjà primite dela o putere straina. Éta cari sunt taxele stabilite pentru fiacre titlu nobilitaru: Titlulu de principe 30,000 franci; titlulu de duce 25,000 fr.; titlulu de marchisu 20,000 fr.; titlulu de conte 15,000 fr.; titlulu de baronu 10,000. Ori-ce altu titlu séu adaugire de particula 5000 fr. Pentru autorizatiunea de a purtá o decoratiune straina este a se plati o taxa de 90 franci.

— (Focu mare in Verpelet.) In 21 ale c. dupa m. cátra 4 ôre, luandu o casa focu, acesta fu respanditu peste intrég'a comuna, prin ventulu vehementu, si dearsera cam 300 de case, precum si biserici'a, scól'a, cas'a comunala, cas'a parochiala, casarm'a, post'a, farmaci'a, cele mai multe dintre edificiele dominiali. Au arsu nu numai casele, ci si mobilele, bucatele, facéndu-se astfelu o dauna fôrte mare. Cu multa dorere si parere de reu trebue se mai accentuamu, cá acésta nefericire ajunse si pe ilustrulu nostru barbatu, d-lu Antoniu de Mocsonyi, proprietariulu acelei comune.

(„Luminatoriulu“.)

— (Despre faimosulu vice-comite Pausz alu comitatulu Severinu) citimu in „Romani'a libera“, cá au cadiutu in fine pe manile politiei romanesce din Bucuresci, de unde fara indoiala cá va fi estradatu justitiei magiare, pentru cá se isi primésca pedéps'a meritata.

— (Redeschiderea scólei de cadeti din Sibiiu.) Erumpéndu la acésta scóla, inca inainte de incheierea semestrului alu douilea, contagiósulu morbu de ochi egipténu, frecventanti au fostu congediati pe acasa, éra cei greu morbosu au fostu dusi la Orlatu spre insanetosiare. Gratie bunei ingrijiri primite acolo cadeti se reinsanetosiara, asia, cá cursulu intreruptu li s'au potutu érași reincepe cu diu'a de 1 Augustu st. n.

— (O comuna revoltata din caus'a tacei militare.) Precum afla diariulu „Egyet.“ locitori comunei Süttö din comit. Gran se revoltara in diu'a de 27 Juniu din caus'a noiei tacei militare. In ide'a ratacita, cá acésta noua specie de inpositu ar fi numai o inventiune a vice-notariului loru Bela Vass, se adunara cá la vreo 300 individi inaintea primariei ceréndu destituirea vice-notariului. Notariulu inspaimentatu se inchise in primaria, éra multimea infuriata se apucá si sparse tôte

usile acelu edificiu. Notariulu amenintiatu se refugiá la oficiulu postal, dara multimea ilu urmarí si acolo si sparse érași usile. Pe carari laterale notariulu scapá la Gran, unde indata raportá pretorelui despre cele in-template. Acesta avisatu déjà, tramisese pe unu comisariu de politie cu siése panduri cá se restabilésca linistea, ceea ce inse n'au potutu face si asia pretorele venindu in persóna la fati'a locului se vedíu necesitatu a recvirá dela autoritatile din Gran unu batalionu de infanterie. Militi'a a si sositu in comun'a revoltata si corespondentulu diariului citatu avea sperantia, cá linistea se va putea restabilí, fara de a se intemplá o nenorocire mai mare.

— (Ap'a de botezu la curtea regala din Spani'a) conformu unui vechiu usu, se aduce directu din ap'a Iordanului. Asia si acuma dupa cererea reginei Spaniei, care isi astépta ôr'a de a dobandí, consulu spaniolu din Ierusalimu a primitu déjà de câteva septemani ordinulu, cá se tramitia unu omu espressu la Jerihon, pentru cá se aduca din ap'a Iordanului unu vasu cu apa, care apoi bine sigilatu va fi transmisu la curtea din Madrid, unde va avea a serví la botezulu pruncului asteptatu.

Cursulu bursei din Vien'a si Pest'a in 2 Augustu st. n.

	Vien'a	Pest'a
Rent'a de aur	107.60	107.75
I emisiune de oblig. de statulu dela drumulu de feru orientulu ung.	82.70	82.75
II emisiune de oblig. de statulu dela drumulu de feru orient. ung.	95.—	99.—
Oblig. de statulu dela 1876 de ale drumului de feru orient. ung.	85.—	86.25
Inprumutulu drumuriloru de feru ung.	125.—	125.45
Obligatiuni ung. de rescumperarea pamentului	94.40	94.—
Obligatiuni ung. cu clausul'a de sortire	93.50	94.—
Obligatiuni urbariale temesiane	94.—	93.50
Obligatiuni urb. temesiane cu clausul'a de sortire	93.—	93.70
Obligatiuni urbariale transilvane	94.50	—
Obligatiuni urbariale croato-slavone	93.25	93.75
Obligatiuni ung. de rescumperarea diecimii de vinu	93.75	94.50
Datorie de statulu austriacu in chartie	72.—	72.—
Datoria de statulu in argintu	73.—	73.—
Rent'a de aur austriacu	86.65	86.50
Sorti de statulu dela 1860	130.—	—
Actiuni de banca austro-ung.	826.—	824.—
Actiuni de banca de creditu ung.	275.25	276.—
Actiuni de creditu aust.	255.25	257.—
Sorti unguresci cu premii	112.50	112.50
Argintu	—	—
Galbini imper.	5.54	5.54
Napoleondorulu	9.35 1/2	9.35
100 marce nemtiesci	57.75	57.70

Cursuri de Bucuresci in Lei noi (franci).

17 Augustu st. n. 1880.	
Obligatiuni rurali din 1864 convertite cu 6%	1. 85. 1/2 b.
Inprumutulu Oppenheim (Londra) din 1866 cu 8%	„ 107.— „
Obligatiuni dominiali cu 8%	„ 101. 1/2 „
— Creditu fonciariu ruralu cu 7%	„ 90. 1/2 „
— Creditu fonciariu urbanu cu 7%	„ 99. 1/2 „
Inprumutulu municipale alu capitalei din 1875 cu 8%	„ 90.— „
Actiunile caliloru fer. rom. (Berlin) din 1866 cu 5%	„ 54.40 „
Obligatiuni din 1868 cu 6%	„ 98.— „
Prioritati cu 8%	„ — „
Actiunile bancei Romanii din 1869	„ — „
Daci'a, comp. de ascur. din 1871 act. (fr. 500) 8%	„ 230.— „
Romani'a, compania de ascur., din 1875 cu 8% act.	„ — „
(200 l.) platitu 100	„ 70.— „
Rent'a romana din 1875	„ 75.— „

Pentru cei ce patimescu de pieptu si plumani.

Wilhelm's
Allopu de plante Schneeberg

alu lui
Franciscu Wilhelm, farmacistu in
Neunkirchen (Austri'a de josu.)

In decursu de 25 ani s'au probatu a fi de cea mai mare fortia vindecátore si usurátore pentru morburile organeloru de respiratiune, pentru catarele gútleului si alu bronchiilor, tuse spasmodica, ragusiéla, multe alte suferintie ale gútlui si ale plumanilor.

Fôrte de recomandat este acestu sucu cá preservativu pe tempuri neguróse si aspre.

Fiindu de unu gustu placutu, elu este folositoru pentru copii si o necesitate pentru ómenii cari suferu de plumani; éra pentru cantareti si oratori in contra vocei inforate, séu chiaru in contra ragusiélei, elu este unu mijlocu nedispensabilu. — Numerose ateste probésa cele afirmate mai sus.

Se afla de vendiare in sticle á 1 fl. 25 cr. in Sibiiu la d-nii Fried. Thallmayer si I. B. Misselbacher sen.

Onoratulu publicu se cára totdeauna specialu Wilhelm's Allopu de plante Schneeberg, fiindu-cá acesta se produce singuru numai de mine, si de ôrele fabricatele puse la vendiare sub firm'a Iulius Bittner Allopu de plante Schneeberg, sunt nisse imitatiuni nedemne, asupra caroru atragu deosebit'a atentiune a publicului cumperatoriu.

(2) 15—25

Editoru si redactoru responsabilu: G. Baritiu.
Tipariulu lui W. Krafft.